Ч. 254 Субота 8 (20) падолиста 1897. Рік VII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Жаданя руских, словіньских і хорватских послів і становище правительства супротив них. — Хто вів переговори з рускої сторони. — „Руслан“ о бесіді Президента міністрів — Др. Ебенгох о ситуациї.)

„Руслан“ в очевидно інспірованій статьї зазначує два важні моменти в теперішній ситуациї парляментарній і каже:

Першим з моментів є факт, що правительство не лише приняло до відомости постуляти послів руских, словіньских і хорватских, але і з'обовязало ся, виконати їх в найблизшім або трохи дальшім часї в міру того, чи виконане сих постулятів може бути довершене в дорозї адміністрацийній, чи буде вимагати законодатного, іменно буджетового підготовленя. О скілько сягають наші достовірні інформациї, то правительство узнало досить численні а притім досить далеко ідучі постуляти „славяньско-народного Союза“ вповни оправданими і конечними. Парляментарна комісия „Союза“ вивязала ся з своєї тяжкої задачі знаменито. В імени руских послів вели з правительством переговори пос. Барвіньский в справах Русинів галицких, а пос. Винницкий в справах Русинів буковиньских. Словінців заступали посли Фериянчіч, Ґреґоріч і Шустершіч, а Дальматинців др. Булят. З переговорів сих здали висланники справу на засїданю „Союза“ 11 падолиста, а сей принявши все до відомости одобрив відтак діяльність своїх делеґатів. Факт сей о стілько важний для парляментарної ситуациї, що внаслїдок приречень, даних „Союзови“ правительством, прояснились і скріпили ся відносини „Союза“ як до більшости парляментарної так і до правительства. Кризу, що хвилево грозила більшости розпаденем, вдоволено щасливо.

За другий важний момент уважає „Руслан“ послїдну бесїду Президента міністрів і каже, що з неї треба вирізнити ту провідну гадку, що правительство мимо всего стоїть кріпко на занятім в проґрамі своїй становищи, с. є., що оно хоче подати всїм народам не-німецким права національні, признані їм конституцию, не оскорбляючи при тім становища, яке належить ся Нїмцям в державі, та що оно готове приложити і своїх рук для мирної розвязки теперішної завзятої борби національної, загорївшої іменно межи Чехами а Нїмцями. До осягненя сеї цїли буде правительство стреміти в той спосіб, що піддержить осущене внесеня бар. Діпавлього на управильнене язикового питаня в Австриї, а наколи би сей спосіб показав ся безуспішним, то правительство само дасть почин до законного упорядкованя сеї пекучої справи посредством предложеня правительственного.

З сеї заяви правительства виходить, що оно полагоду питаня національного уважає конечним дїлом і мов би услівєм мирного сужитя народів австрийских. Заява ся значить також, що правительство радо повитає закон о народностях, котрим би надолужено давний недостаток екзекутивного закона до §. 19. основних законів державних. Вкінци має заява ся і се значінє, що правительство готове кождого часу відкликати свої розпорядженя язикові як лише межи спорючими сторонами прийде до якого-небудь лучшого чи справедливійшого порозуміня.

Замітним при сїй заяві був і той момент що ґр. Бадені становище теперішного кабінету назвав в тім самім дни кріпким, коли N. fr. Presse в ранїшнім виданю (з 12 падолиста) заповіла его скоре уступленє. Звязавши одно з другим можна би допустити, що ґр. Бадені на послїдній своїй авдиенциї у цїсаря одержав припорученє взяти в свої руки управильненє сумних національних відносин в Австриї посредством закона о народностах і правах язикових і сим способом придбати державі внутрішний мир і спокійнїйший розвій.

Пос. др. Ебенгох, котрого, як звістно, палата послів хотїла вибрати своїм президентом, а то не стало ся лиш длятого, що він сам того не хотів, виголосив минувшої недїлї в Шваненштадт в горішній Австриї на зборах католицкої партиї народної бесїду, в котрій пояснив теперішну ситуацию парляментарну. Погляди его яко Нїмця і клерикала дозваляють трохи докладнїйше розглянути ся в теперішній запутанинї парляментарній, тож годить ся послухати его слів.

Др. Ебенгох назвав обструкцию злочином на нїмецкім народї в Австриї і ганьбою 19 столїтя та виступив проти закиду, що католицка партия нїмецка держить з Поляками і Чехами. Нїмцї самі — казав бесїдник — не можуть мати більшости, бо в австрийскій палатї послів не може бути більшости без Славян; але кож-

---

11)

За грошем.

(Новеля А. В. — З польского).

(Конець).

Дорога була лиха, бо то лише що лїд пустив, а хоч конї виглядали о много лїпше як за господарованя панї Еви, то однако битих шість миль дороги не можна було скорше переїхати як за день. Закутавшись у футро пан Францишок думав о всїляких річах, о Вільцї, своїй спадщинї, вдові, але о стрику не погадав анї хвильки.

— Що она хоче від мене, що все так кривить ся? — думав, пригадавши собі зимне пращанє вдови. Чи она менї ласку робить, чи я їй. Баба вже стара, четверо дїтий і то ще таких калїк... Я виратував з послїдної нужди, бо то зійшло би на... беру то всьо на себе, мушу кормити — а она все якась невдоволена, захмурена... якась зимна... Що то шляхотска натура... Всьо за мало... Чого она більше хоче від мене? Ех, коби був стрик хоч о місяць поспішив ся, не потребував би я був такої спілки... Тяжко, нїколи чоловікови не іде так, як він хоче... З тими кількома тисячами, що їх тепер возьму, був би я з нею инакше говорив.

Ще була може миля дороги до місточка, ніч вже зайшла, потомлені конї вже ставали, а тут як на злість почав падати дрібний дощик на пів зі снїгом. Пан Францишок не сподївав ся того і не взяв парасоля, тож дуже почав гнївати ся, що его нове футро може знищити ся. Вкінци не міг довше видержати тої муки і здоймив футро, завинув в коц і сховав его під фартух. Було ему трохи зимно, то велїв собі коло кождої коршми виносити горівки, але був вдоволений, що футро не мокне на дощи.

Була може вже девята година вечером, коли заїхав перед знакомий ему дім в місточку, одїв ся у футро і війшов до комнати Лаврентия. Тут було повно людий, що зараз розступили ся, аби міг перейти до ліжка. Старий Лаврентий вже умирав і не пізнавав Франка. В головах сидїв на крісли учитель і читав поважним голосом молитву за конаючих, а в ногах заплакана Гнатиха, держачи в одній руцї сьвічку, закривала собі другою лице приложене до перини недужого.

Нараз очи хорого заблисли послїдний раз, він порушив ся, сьвічка випала з его руки і всьо скінчило ся.

Пан Францишок, котрого учитель запросив на ніч до своєї комнати, спав якось дуже зле і рано встав з болем голови. Однако мимо того займав ся цїлий день забезпеченем своєї спадщини, вивідував ся о теперішні цїни землї в місточку, а з того прийшов до пересьвідченя, що вартість спадщини о много більша як зразу гадав. Та обставина замість поліпшити, як раз погіршила его настрій. Був лихий, що не знав о сїм перед своєю умовою з панию Модлишевскою.

Біль голови пополудни збільшив ся, приложив зимної води в оптом на чоло, але то средство замість полекші, спровадило якийсь заворот голови і дзвоненє в ушах. Знетерпеливлений ходив ще по комнатї і був пересьвідчений, що то всьо єсть наслїдком згризоти, яку мав з причини своїх відносин до панї Еви. Тому, щоби раз то всьо закінчити, попросив учителя о папір і перо, сїв до стола і так до неї написав:

„Високоповажана Панї! Доношу що мій стрик помер вчера, але то менше мене гризе, бо тілько Ваш примус, що Ви зобовязали ся віддати ся за мене... Виджу то з усього, і щоби Ви не гадали, що я то зробив з якого лакомства, то я готов зречи ся тої ласки. Предкладаю вам платити половину того на рік, що платить ся правительству за Вільку, лише щоби ви випровадили ся де до міста з дїтьми. Надію ся, що моє предложенє подобає ся Вам, бо й так треба би дїти віддати до школи, на що я не міг би тепер видавати, бо Вілька потребує великих вкладів. Звідси буду міг виїхати аж за тиждень, тому прошу менї написати чи згода? — Цїлуючи ваші гарні ручки остаю все прихильним і найвірнїйшим слугою — Францишок Подковиньский“.

Так ему якось закрутило ся в голові по написаню того листу, що вложивши лист до куверти і заадресувавши до панї Модлишевскої, не міг его вже запечатати, а лиш всадив під подушку і сам положив ся.

VII.

Аж на другий день вечером приїхали родичі пана Францишка на похорон і застали сина в такій горячцї, що їх не пізнавав. Привезено лїкаря з сусїдного місточка і той просто сказав, що то дуже сильний тиф, з котрого

да партия мусить старати ся дійти до більшостости. Отже й католицка партия народна, котра не хоче лиш панувати і робити опозицию, мусить старати ся о то, щоби в парляментї належала до більшости, а неутомимим заходом бар. Дїпавлього удало ся утворити союз правицї. Того не було нїколи чувати, щоби лїберальні Нїмцї не хотїли приступати до союза з Поляками і Чехами; але они виразно сказали, що не приступлять до більшости, до котрої би ми, клерикальнї Нїмцї, належали і они були таки без нїякого короводу звязали ся з Поляками і Чехами, коби лиш нас там не було.

Так стоїть справа, а коли хтось не може забути ґр. Бадені'му, що він свого часу — якраз длятого, щоби позискати для більшости лїберальних Нїмцїв, що було важним для заведеня мира в Чехії — волїв би був не видїти католицку партию в більшости, то тим меньше не треба забувати і того, що й лїберальні партиї, а особливо також вірноконституцийна більша посїлїст відкланяли кождого часу спільність з нами.

Засади більшости врізують ся нїмецкому лїбералїзмови глубоко в серце а єго нинїшний крик і скаженість то лиш вереск смертельно зраненого старого шкідника. Отже війна вела ся і веде ся против більшости. Але що ту війну против парляментарної більшости трудно вести, бо їй яко такій годї не ухвалити буджету, годї поставити против неї внесенє на обжалованє і тим подібну вести отструкцию, то меньшість шукає собі жертвенного козла, а до того мусить придати ся президент мінїстрів ґр. Баденї.

Добру нагоду подали до того розпоряджения язикові, бо опозицийні партиї могли через то убрати ся в национальний плащик і сподївати ся, що коли роздують сильнїйше национальні пристрасти в народі, зможуть знайти сильнїйшу опору. Розпорядження язикові то була лиш на силу притягнена нагода, бо подавали добре средство аґітацийне, при котрім можна людем, якого хто схоче, тумана пускати, як також і роблено в найнесовістнїйший спосіб. Але по правдї — і то моє найглубше переконанє — вся нинїшна страшна борба в парляментї веде ся против системи, яка виявляє ся в засадах більшости, а котру остаточно — як то більшість сподїває ся — правительство переведе, бо й заявило, що хоче опирати ся на більшости.

Звідси то та сильна борба против правительства а лївиця сподїває ся, що коли єго повалить, то повалить і більшість або бодай зробить єї нешкідливою. Мостом, о котрий в сїй борбі завела ся найзавзятїйша борба, єсть клюб католицкої партиї народної. Коли він захитає ся, то єго розібють. Тогди ідеали і цїли більшости на довгі часи пропадуть. З католицкою партиєю народною стоять і падуть цїли більшости. Католицка партия народна єсть ключем до становища більшости.

Наконець заявив др. Ебенгох, що лиш длятого не хотїв дати ся вибрати на президента, щоби тим не дати против себе і своєї партиї средство до аґітациї. Але то що він не дав ся вибрати, не значить ще, що він противний більшости, або що хоче рішучо вести борбу против правительства. О скілько я можу осудити відносини — сказав др. Ебенгох, — то теперішна більшість єсть заборолом против нїмецко-лїберального пановання.

Новинки.

Львів дня 19-го падолиста 1897.

— Нинї, в день імянин Є. Вел. Цїсаревої Єлисавети відправлено в львівских церквах всїх віроісповідань торжественні заздоровні богослуженя, при участи представителїв властий і шкільної молодежи. Молодїж шкільна була вільна від науки.

— Іменованя. Ц. к. краєва Дирекция скарбу іменувала офицялами податковими податкових ад'юнктів: Йос. Шиманьского, Ант. Калика, Ник. Скрипуха, Ник. Колянковского, Кар. Петрицкого, Март. Каракулу, Едв. Смольку, Ів. Поляньского, Ігн. Семеньского, Володисл. Лиса, Альфр. Штріґля, Ант. Свидовского, Едв. Черемкевича, Меч. Самлицкого, Кар. Завадского. Йос. Куржею, Йос. Накрийка, Володим. Закревского, Казим. Любовецкого, Тад. Дашиньского. Мих. Ревековича і Йос. Мазуркевича, а ад'юнктами податковими практикантів: Жигм. Ставиньского, Тад. Гутовского, Войт. Касперского, Ем. Авербаха, Ант. Сланкевича, Стан. Козуба, Тад. Галечка, Стан. Селецкого, Вал. Пастушака, Евст. Сгахура, Ів. Мармолю, Вільг. Валина, Ад. Кремпушевского, Стан. Навлоку, Ант. Салустовича, Казим. Юркевича, Ів. Залановского, Ів. Бохневича, Йос. Шпильчиньского, Мар. Динисевича, Стеф. Зембиньского, Юл. Подковича, Ад. Вайдовского, Людв. Кшишковского, Сат. Чапельского, Ігн. Чавдерну, Володисл. Ґайду, Едв. Гилиньского, Володисл. Вонсовича, Ад. Ерихлеба Фел. Урбаньского, Стан. Чижиньского, Андр. Завадского, Сим. Головатого, Ант. Кордецкого, Ем. Совиньского, Іл. Грушку, Людв. Салїнґа, Мих. Дзюржиньского і Ів. Буня та стражника скарбового Здисл. Сенковского і диетарів Альф. Улями, Тому Липеня і Едв. Новака.

— Стан здоровля Єго Ем. Кардинала представляє ся в повни добрим, та проте консіліюм лїкарів узнало за потрібне виконати ще одну додаткову операцию, щоби приспішити тим способом цїлковите виличенє з недуги. Чи і коли операция відбуде ся, поки що не знати, бо Єго Ем не дав ще на се рішучої відповіди.

— Ґраф Молодецкий з Манастириск — вніс до греко-кат. ординарияту в Станиславові предложенє, щоби в памятний день посьвященя церкви в Манастирисках відправлювано по вічні часи торжественно богослуженє на єго інтенцию з проповідию підносячою єго заслуги для руской церкви, а він зобовязує ся вимурувати партеровий дім в Манастирисках для руских служебниць і вивінувати кільканацятьма моргами поля. Надїятись, що дїло полагодить ся по мисли фундатора.

— Знов зелїзнича катастрофа. Politik доносить о великім нещастю на стациї зелїзничій в Ґросборі, при шляху Будїєвичі-Пільзно. Поїзд ч. 17 приїхав вчера рано з 15-минутним опізненем до Ґросбору. На стациї ладовано бараболї до ваґонів, а то знов припізнило поїзд. Тимчасом з заду надїхала льокомотива товарового поїзду, що ішов з Вільшан і ударила в стоячий поїзд. Від удару розбили ся два ваґони, один третої а один другої кляси, а богато возів ушкоджених. Пятнайцять осіб потерпіло тяжкі скалїченя, їх відвезено до Пільзна і віддано в лїкарску опіку. Найбільше покалїченого, Еміля Фурмана, з ранами в голові і з перетятим на пів язиком відвезено до шпиталя. Инших ранених уміщено в готели.

— Знесенє оплат за доручуванє судових писем. Після нової цивільної процедури доручуванє судових писем має відбувати ся через почту, а дорученєм їх в самій громадї мають заняти ся начальник громади і двірский обшар. Позаяк в Галичинї на 6030 громад є ледве 800 почтових урядів, то в місцевостях, де почти нема, будуть му-

---

хиба Господь Бог і сильна натура молодця може єго виратувати.

По черзї сидїли при нїм мати, Гнатиха і старий отець, прикладали лїд до голови, поправляли, підносили, пильнуючи, щоби не відкривав ся. Одного разу старий Підкова, поправляючи раз подушки недужому почув під рукою якийсь папір. Був то той лист незапечатаний до панї Модлишевскої, котрого не вспів вже вислати пан Францишок. Старий гадаючи, що там може бути щось важного для тої панї, виймив єго з куверти і перечитав, а хоч не знав добре відносин, які лучили сина з нею, обурив ся сильно тим тоном листу і безличним предложенєм.

— То кара Божа! — промовив, споглядаючи на лежачого в горячцї сина, що встромивши без мисли очи в якусь точку стелї, шукав неспокійно рукою по грудях.

Підкова сховав лист до кишенї і гірко задумав ся над своєю дитиною, котрій не відмовив Господь дарів своєї ласки і спосібностий, але відмовив її серця....

Шестого чи семого дня настала криза недуги. Франко сильно ослаб, але прийшов до притомности. Коли єго перший погляд упав на матїр, пізнав єї зараз і спитав тихим голосом:

— Мамо, чи я дуже хорий?

— Дуже. мій сину.

— Але я мамо не умру?

— Нї, нї, моя дитинко....

— Бо я не хочу умирати, я не можу умерти.... А щож сталось би з Вількою?

На то війшов отець. Син усьміхнув ся до него, але зараз відвернув голову, бо не міг знести дивного погляду старого, а він знав той погляд вже від дитинства.

— Тату — відзиває ся по хвили — шукаючи чогось на грудях — правда, що людска кривда не буде кликати о пімсту, як єї направить ся?

— Правда — відповідає старий, приглядаючи ся все зболїлій стати сина.

— Мамо, тут на грудях єсть мішочок, мусить там бути.

Мати посмотрила і справдї на тонкім шнурочку завішенім на шиї була округла шкіряна торбинка, в котрій містив ся той перший талляр, украдений перед пятьма роками стрикови Лаврентиеви. Мін велів розпороти торбинку і і виймити таляр.

— Прошу, нехай тато занесуть то до церкви і вкинуть до скарбонки братства, що там прибита по правій сторонї престола.

Старий економ взяв грошї і обіцяв то зробити.

— Лише зараз тату.... я хочу зараз.... Ах, якже мене той бік болить....

Отець взяв шапку і пішов, але біг так скоро, як коли би хто за ним гонив. Догадав ся, що то якась людска кривда, то спішив ся, бо здавалось єму, що той гріш палить єму огнем руки і що такий тяжкий, так страшно тяжкий, що не донесе єго. Аж коли учув бряскіт єго в скарбонї, перехрестив ся і зітхнув, а надїя на подужанє сина вступила єму до душі.

На жаль — всьо нїчого не помогло — сили опускали недужого чим раз більше, горячка вернула і над раном Франко перестав жити.

Панї Модлишевскій нїхто не давав знати нї о недузї нї о смерти Франка, тому дуже єї непокоїло, що не вертає. Аж одного дня вбігає до комнати молодший синок з вістию, що їде пан Францишок.... Каже, що вже видко жовту бричку коло млина на греблї і червону шапку фірмана Мартина. Паню Модлишевску немов би що вкололо в серце, зірвала ся з канапи і вибігла на ґанок. Але як же зачудовала ся, коли замість дожиданого пана Францишка побачила висїдаючих з брички двоє не молодих вже і цїлком незнаних людий.

Старий Підкова підійшов перший до ґанку.

— Чи застаємо дома паню Модлишевску? — питає поклонивши ся досить низько стоячій перед собою панї.

— Я єсьм.

— Маю честь представити ся: Підкова, отець Францишка, а то моя жінка.

— А деж пан Францишок? — питає панї Ева впроваджуючи обоє з пошанованєм до мешканя.

Замість відповіди вибухла мати голосним плачем.

— Пробі', що стало ся? — крикнула налякана женщина, розвязуючи дрожачими руками хустку, котрою мати мала окутану голову. — Скажіть, що стало ся — додає, цїлуючи обоїх в руки.

Богато минуло часу, заки вдова довідала ся о всїх подробицях нещастя, яке їх стрїтило, дуже засумувала ся і не могла собі представити, щоби той молодий, повен житя і надїї Франко міг не жити....

З найбільшою почестию і майже любовію умістила обоє старих в убогім домку, услугувала, догоджувала і поводила ся з ними, як би то були не знати як високопоставлені особи.... З початку навіть було то прикро старому Підкові; він не привик нїколи до таких почестий, але видячи, що та женщина робить всьо з найсердечнїйшим чувством і прихильностию — полюбив єї як рідну дитину, а навіть скажу більше нїж небіжчика Франка.

— Бог знав, що робить — сказав собі, виймаючи з кишенї той нещастний лист сина, заадресований до вдови і подерши єго на дрібні

сїли письма судові доручувати і дальше судові післанцї, через що годї буде оплати знести. Отже галицкий Видїл краєвий рішив віднестись до міністерства торговлї з візванем, щоби оно збільшило число почт в краю і завело на-разї бодай в кількох повітах на пробу окружних листоносів, котрі розносили би по селах за малою оплатою письма урядові і приватнї, та заступили собою не лише судових післанців але й громадских, що два рази на тиждень ходять на почту і до староства. Такі окружні листоноси від довших лїт заведені в Стириї. Для означеня в приближеню коштів нової сеї інституциї та порівнаня різницї між тим, що видають громади тепер на післанців, візвав краєвий Видїл всї видїли повітові, щоби зібрали по всїх громадах дотичні дані, а також донесли, кілько видають на післанців своїх в кождім повітї видїл повітовий, староство, суд і податкові уряди.

— **Огні.** В Мокрянах, самбірского повіта, знищив огонь дня 12-го с. м. 13 селяньских загород. Всї були обезпечені. Шкода 8.000 зр. — Гарбарня Ізр. Гавптмана в Болехові рускім, долиньского повіта, згоріла дня 16 с. м. цїлковито разом з припасами шкір, внаслїдок чого вийшла страта на 40.000 зр, обезпечена в краківскім товаристві. Огонь перекинув ся на гарбарню з сусїдної загороди селяньскої, що також згоріла.

— **В копальни вугля** ґр. Ром. Потоцкого в Глиньску присипала земля робітника Семка Черчина. Завдяки скорій помочи удало ся Черчина добути ще живого зпід землї.

— **Страшна пригода в менажериї.** З Ковна доносять: Молодий, 22-лїтний усмиритель зьвірят, Лев Кольберґ, перебуваючи з своєю менажериєю в Ковнї, пописував ся в клїтцї з тиграми і львами. При кінци представленя один з тигрів повалив єго лапою на землю, а тодї кинули ся инші зьвірі на него і роздерли єго на кусники. Серед зібраної публики настав страшний переполох. Всьо тиснуло ся до виходу і в тій глотї погибло вісїм осіб, а дуже богато тяжко покалїчило ся.

— **Найновійша мода.** В Парижи ходить тепер по містї дуже богато пань і панночок, котрі визначають ся своїм волосєм о барві бльонд, чи радше сказати-б, з червоним волосєм. Очевидно не може бути, щоби нараз так богато пань мало правдиве червоне волосє, то лише штучно фарбоване. Але та штука дуже коштовна, так, що не кожда може устроїти собі таку річ. Притім складають волосє тепер так якось по чудернацки, що на чолї стоїть цїла кишка, а по боках волосє так розчесане, щоби голова здавала ся великою. Ефект з того такий, що лице здає ся меншим і більш подовговатим. Очевидно мусїли і капелюхи приспособити ся до тої моди. Отже замісць дотеперішних високих на цїлі метри капелюхів носять париські модні дами пляцкаті барети. Чиста комедия з тою модою!

— **Гіґієна супружества.** В академії медичній в Буфальо виголосив недавно лїкар Рулїсон цікавий виклад, в котрім звернув увагу на небезпечности, грозячі людскому родови через неосторожність при заключуваню супружеств. Він вказав на старинних Греків, котрі вибирали на жінки женщини, що відзначали ся здоровлєм і силою, і зазначив, що нинї, коли вплив дідицтва стверджено на многих точках, треба зовсїм поважно розважати гіґієнїчну сторону супружества. Так само мужчина, як і женщина не повинні побирати ся, коли діткнені якоюсь уломностию фізичною або умисловою. Дикі народи вигубляють слабих, народи цивілїзовані роблять, що можуть, щоби хорих утримати при житю. Звідти після гадки дра Рулїсона множать ся в застрашуючий спосіб проступки, умислові хороби і всяке инше. Годилось би дїйстно застановити ся, чи держава не має обовязку, заопікувати ся житєм і майном живучих горожан. Против дифтериї, одри, шкарлятини, холери заряджує держава всякі можливі средства осторожности, а проте нема нїякого забезпеченя перед супружествами, котрі грозять державі хорим поколїнєм. Бразилїя є хиба одиноким краєм, де висші товариські кляси самі утворили собі право, після котрого кождий мужчина, що бажає вступити в супружий стан, мусить предложити сьвідоцтво одного або кількох лїкарів, що він є вільний від небезпечних недуг. На послїднім конґресї женщин в Парижи постановлено також, щоби родичі вимагали від своїх будучих зятїв лїкарского сьвідоцтва що-до їх здоровля. Вкінци вніс др. Рулїсон, щоби всї дїти, хлопцї і дівчата, від 12 до 15 лїт були оглядані що-до фізичних условий і гіґієнїчного стану родичів і опісля дїлено на три кляси; в першій найшли би ся такі здорові, котрих родовід виказав, що в протягу трех послїдних поколїнь не було дїдичних хороб; в другій здорові з тими самими прикметами, почавши однак лише від дїдів; в третій — решта. Належачі до тих кляс могли би ся побирати лише з собою.

кусники, викинув, щоби й слїду по нїм не лишило ся. — Він не вартий був такої женщини.

Три днї сидїли обоє в Вільцї і було їм так добре як в раю, хоч смуток і сльози не опускали їх нї на хвилю. Однако треба було вкінци виїхати, бо і обовязки взивали Підкову і вкінци всьо хочби й найлїпше мусить також мати свій конець. Коли відозвав ся з тим третого вечера і попросив, чи не дістали би де в селї фіри, відповіла обиджена вдова:

— Таж ви у себе.

Старий лиш сумно розсьміяв ся.

— Я правду кажу; посесия Вільки належить до вас як спадщина по пану Францишку, я тут лиш на ласцї.

І на доказ своїх слів принесла старому контракт та голосно перечитала.

— Нехай там буде і контракт, але я знаю, що то лиш так, бо мій син не мав нїякого маєтку і не міг платити того, що тут написане.

— Даю вам найчестнїйше слово, що мав і заплатив.

— Коли так, то нехай тут всьо лишить ся.... Ми славити Господа не потребуємо тої спадщини.... Правда мати, ми маємо досить.... Доки служить здоровлє, запрацюємо на себе.... Що менї з маєтку, кому лишу єго? Бог забрав сина, то нехай там....

— Впрочім — додає жінка — лишилось нам досить по Лаврентию.

Панї Модлишевска була в клопотї, не знала, що з собою почати. Споглядала на обоє старих, а сльози стали їй в очах.

— Я гадала — сказала вкінци — що коли помер мій чоловік, то бодай лишить ся менї любов і привязанє єго родичів.

— А бодай же вас, бодай — відозвав ся розжалоблений Підкова. — Щож тут робити стара, га?

Але жена не уміла нїчого сказати.

— Знаєте що, я ту справу полагоджу так, що і вовк буде ситий і коза цїла. Добре менї у моїх панів, они мене люблять і певне не відмовили би менї ласкавого хлїба і до смерти, але ви немов би свої для нас, то коли мене приймете до себе за економа.....

— Що ви говорите....

— Нїчого, але инакше не буде. Правда мати, що би ми тут мали їсти хлїб дармо?

— Очивидно — каже стара — хтож сьмів би....

Нїчого не помогли просьби, нїчого не помогли гніви панї Модлишевскої — старий упер ся, що прийде до Вільки лише за економа, инакше нї. Тому на єго жаданє списано контракт, визначено пенсию і всї прочі побори економа, панї підписала і він аж з таким письмом від'їхав, обіцюючи, що ставить ся до обовязку на сьв. Івана.

Давно не мав я вісти, що дїє ся тепер з панию Модлишевскою, але ще перед десятьма роками памятаю, що Вілька була в такім розцьвітї, що пан асесор, ставляв єї всїм посесорам за примір. Старий Підкова був ще здоровий і рїзкий та вправляв Адамка в господарстві, а єго жінка пекла всї тїста на сьвята і не дала нїчого рукою дїткнути ся любій синовій Евуни. А панї Ева була ще дуже милою женщиною, не їздила вже за інтересами, але грала в карти з родичами Франка, хоч они певне нїколи не вивчать ся добре тої гри.

Вганяючись з такою жадобою за грошем пан Францишок став жертвою того лакомства, бо жалуючи футра, наложив за то головою. Добре, що бодай зібрані ним гроші вийшли на чиюсь користь — часто буває гірше: нї Господу Богу в жертву нї людям в користь!

Штука, наука і лїтература.

— **Прикарпатска Русь в XIX віцї в житєписях і портретах єї дїятелїв.** Сими днями починає п. Іван Ем. Левицкий, звістний автор „Бібліоґрафиї“, друковати в Ставропіґийскій друкарни під повисшим заголовком свою нову исторично-лїтературну працю більших розмірів, основану на архивальних студиях і автобіоґрафічних записках. В тій своїй праци помістить п. Левицкий (в поазбучнім порядку) житєписи всїх на австрийскій Руси замітнїйших народних дїятелїв, почавши від 1772 року аж до наших днїв, отже біоґрафиї: владик, членів капітул, професорів і знаменитших учителїв, ревнїйших для народної справи достойників держави, писателїв і журналїстів, славнїйших проповідників, людий полїтики, композиторів, живописців і инших артистів, послів соймових і державної ради, людий стоявших і стоячих на чолї наших народних інституций, промишленників і рукодїльників, не виключаючи під тим взглядом і замітнїйших людий з-під курної стріхи. Буде се отже, одним словом, подрібна история нашого культурного руху в житєписях. Автор буде видавати „Прикарпатску Рус“ місячними випусками, і перший випуск появить ся при кінци місяця грудня сего року. Язик видавництва руско-народний, правопись етимольоґічна. Цїле дїло буде складати ся що найменше з шістьох томів, кождий том около 40 аркушів друку. Додати належить при тім, що видане се під взглядом технїчним, дякуючи заходам Ставропигийского Інститута, котрий на друк сего дїла спровадив цїлком нове письмо і ілюстрацийну фарбу, а також замовив в фабрицї відповідний папір, буде стояти на висотї европейских видань.

Господарство, промисл і торговля.

— **Дирекция ц. к. зелїзниць державних** оповіщує:

Північно-нїмецкий рух збіжевий з Галичиною і Буковиною. З днем 1 грудня 1897 увійде в житє додаток II до тарифи для висше згаданого руху.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 19 падолиста. Комісия буджетова ухвалила провізорию угодову після внесеня правительства а референтом вибрала пос. Пентака 24 голосами на 25 голосуючих і наконець постановила, щоби реферат був безпосередно предложений палатї послів.

Константинополь 19 падолиста. Порта повідомила бар. Калїса, що готова дати повну сатисфакцию за події в Мерзинї і висказує в нотї надію, що по залагодженю сеї справи дружні відносини межи обома монархами і їх правительствами ще більше скріплять ся.

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом Б. І. Вебера.